



**Varde
Kommune**

Forsvaret og Forsvarsministeriets styrelser
Arsenalvej 55
9800 Hjørring
DK

Teknik og Miljø

Bytoften 2, 6800 Varde

79946065

**Dispensation fra naturbeskyttelseslove n¹/₂ 3, stk. 2 til
bekæmpelse af rynket rose på en beskyttet hede i
Nymindegablejren, matr. nr. 5ae Lønne Præstegård, Lønne**

5. marts 2026

Olivier Vryens

Direkte tlf.: 79946065

Forsvarets Etablissement- og Terrænkommendoen har per den 30. januar 2026 ansøgt om dispensation til at bekæmpe rynket rose på en beskyttet hede i Nymindegablejren. Matrikelnummer er 5ae Lønne Præstegård, Lønne.

Journalnr.: 9323354

Sagsnr.: GEO-2026-01329

Der er tidligere foretaget bekæmpelse af rynket rose med biorotor i 2022 og 2023. Efterfølgende er der udført manuel bekæmpelse med spadestik i 2023. Der er oplyst, at bekæmpelse med biorotor ikke er tilstrækkelig til at forhindre tilgroning af beskyttede naturtyper. Der ønskes dispensation til en opfølgende bekæmpelse med punktsprøjtning af rynket rose med Round Up Bio og Mexaton.

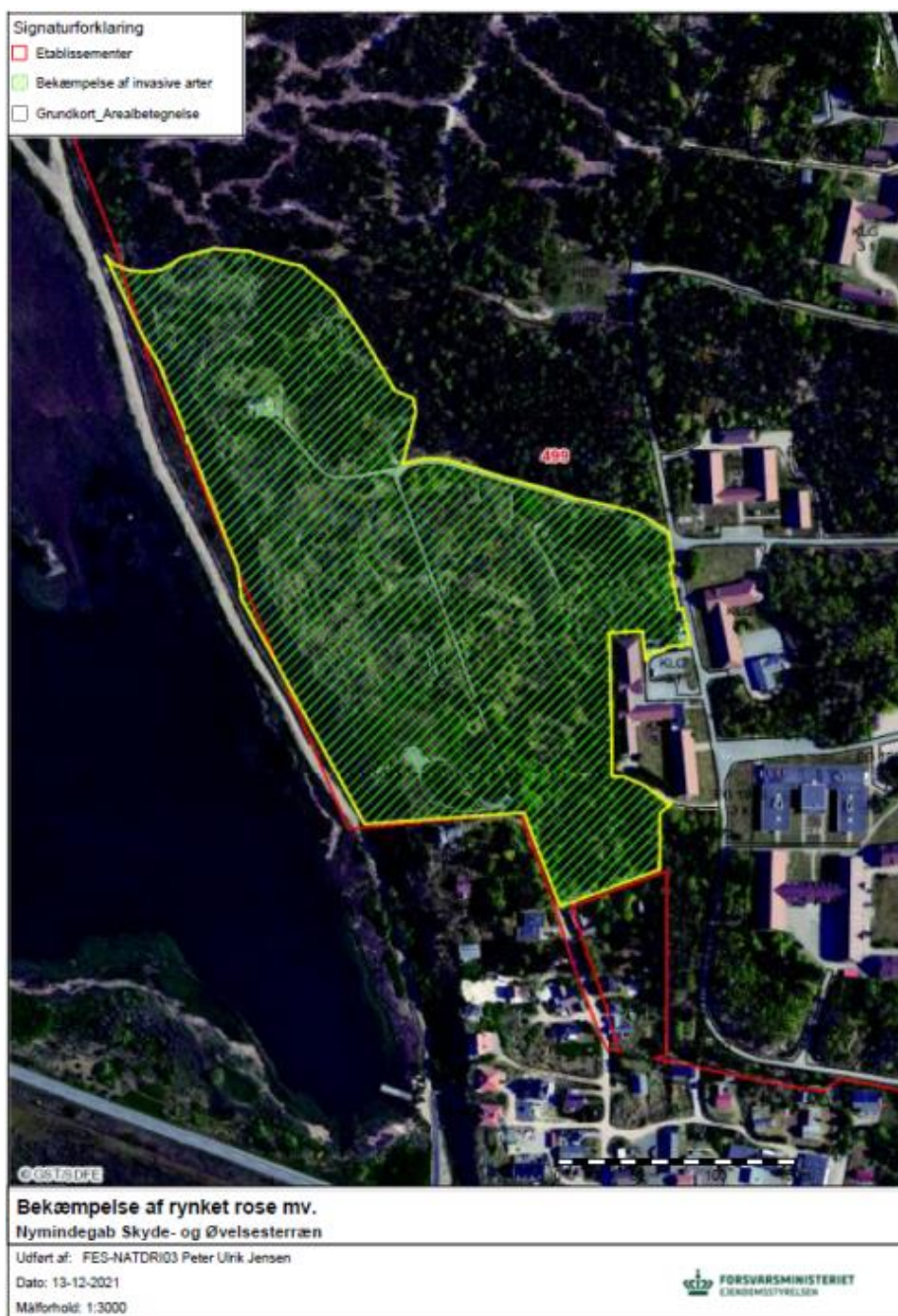
Det ansøgte medfører en tilstandsændring i naturtypen hede, hvorfor det kræver en dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2. Efter naturbeskyttelsesloven § 4, stk. 1, nr. 1 er der også en forbud mod anvendelsen af sprøjtemidler på beskyttede naturtyper, som der kan dispenseres til.

Ifølge Varde Kommunes oplysninger er der ikke meddelt dispensation til den tidligere pleje med biorotor og manuel opgravning. Varde Kommune har derfor også vurderet, om der kunne meddeles en retlig lovliggørende dispensation til denne pleje.

Postadresse:

Varde Kommune

Bytoften 2, 6800 Varde



Figur 1 Korbilag fra ansøgningen, som viser arealet, hvor der ønskes udført bekæmpelse af rynket rose.

Varde Kommunes afgørelse

Varde Kommune giver hermed dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 2 og § 4, stk. 1, nr. 1. til såvel mekanisk som kemisk bekæmpelse af rynket rose på matr. nr. 4æ Lønne Præstegård, Lønne. Placeringen fremgår det vedlagte bilag.

Dispensationen er givet på følgende vilkår:

1. Bekæmpelse med biorotor og manuel opgravning skal udføres i perioden fra den 15. november til 28. februar af hensyn til eventuelle ynglende fauna.
2. Opgravning af rynket rose må kun ske på arealer af en størrelse på maksimal 150 m².
3. Hvor en fræsning med biorotor vurderes at være en akut trussel mod forekomster af særlig værdifulde plantearter, skal rynket rose bekæmpes ved optrækning eller gentagen slåning.
4. Det er ikke tilladt at ændre på topografien af det omkringliggende terræn.
5. Der henstilles ingen materiale, maskiner eller biomasse på de §3-beskyttede arealer.
6. Der anvendes ingen andre sprøjtemidler end glyphosat (Round up Bio og Metaxon).
7. Der sprøjtes kun på de arealer, hvor der kan konstateres opvækst af rynket rose
8. Der sprøjtes kun på de bevoksninger af rynket rose, som tidligere er blevet mekanisk bekæmpet.
9. Sprøjtning foregår manuelt, så der undgås, at den øvrige vegetation bliver påvirket.
10. Der sikres, at der ikke kan være en udvaskning af glyphosat til overfladevand.
11. Der sikres, at der ikke er individerne af arterne markfirben og strandtudse på de arealer, hvor man skal til at sprøjte. Hvis man opdager individerne, indstilles sprøjtningen, indtil de har søgt væk fra arealerne.
12. Bekæmpelsen med glyphosat kan udføres i 3 på hinanden følgende år fra 2026. Herefter evalueres indsatsen, og der vurderes efter gensidig aftale, hvorvidt den skal forlænges.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at indgrebet udføres så skånsomt som muligt, således at de biologiske og landskabelige værdier i området sikres for fremtiden.

Når projektet er gennemført, bedes du meddele det til kommunen.

Varde Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurdering:

Baggrund

Forsvarets Etablissement- og Terrænkommandoen har per den 30. januar 2026 ansøgt om dispensation til at bekæmpe rynket rose på en beskyttet hede i Nymindegablejren. Matrikelnummer er 5ae Lønne Præstegård, Lønne. Af ansøgningen fremgår der at;

"Etablissement- og Terrænkommandoen ansøger hermed om tilladelse til at bekæmpe rynket rose (Rosa rugosa) på det sandede klitareal nordvest for Nymindegab Lejren, hvor der er registeret § 3 natur, hede, overdrev og strandeng, jf. nedenstående figur 1 og 2. Bekæmpelsen ønskes foretages som punktsprøjtning ved brug af plantebekæmpelsesmidlerne: Round up Bio og Metaxon.

Der er tidligere foretaget bekæmpelse af rynket rose med biorotor i 2022 og 2023. Efterfølgende er der udført manuel bekæmpelse med spadestik i 2023. Området er en del af Natura 2000 område N69 Ringkøbingfjord og Nymindegab Strømmen, habitatområde H62, fuglebeskyttelsesområde F43, og Ramsarområde. Her udgør tilgroning og forekomst af invasive arter på forskellige naturtyper en trussel.

Det kan oplyses, at bekæmpelse med biorotor ikke er tilstrækkelig til at forhindre tilgroning af beskyttede naturtyper. Dette er især gældende for de områder, der ligger tættest på sandstranden. Her bliver de blotlæggende rødder hurtigt dækket til grundet sandfygning, hvilket resulterer i en høj grad af genspiring i de sanddækkede rodstykker.

Manuel opgravning er udført i den grad det er praktisk muligt, men der er ikke nok mandetimer tilgængelig i forhold til den grad af genspiring der ses i området.

Forsøg har vist, at påføring af glyphosat direkte på stød ikke virker tilstrækkeligt. Desuden virker jordpartikler neutraliserende og er der lidt jord på et blad, skal der anvendes betydelige mere glyphosat. Ved at punktsprøjte planter/bevoksninger, er der større sikkerhed for at alle blade rammes, og at sprøjtningen dermed virker optimalt. Nedsikring før første behandling vil resultere i, at der er flere nye blade til at transportere glyphosaten ned i rødderne og dermed dræbe hele planten.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at kemisk bekæmpelse af rynket rose vil være mest effektiv."

Varde Kommune har konstateret, at der ikke er meddelt dispensation til den mekaniske bekæmpelse i 2022 og 2023. Ringkøbing-Skjern Kommune havde meddelt dispensation til plejen for de arealer, som ligger indenfor denne kommunes geografi. Eftersom plejen også er udført på et areal, hvor Varde Kommune er myndighed, er der vurderet, om der kan meddeles en retlig lovliggørende dispensation til den mekaniske bekæmpelse.

Begrundelse

Efter naturbeskyttelseslovens § 4, stk. 1, nr. 1 må der ikke foretages sprøjtning af blandt andet overdrev, heder og moser, og det fremgår af bemærkningerne til loven, at reglerne er udtryk for en samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.

Kommunen kan kun i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen.

Varde Kommune har senest besøgt heden i 2018 (<https://naturereport.miljoportal.dk/840235>). Af besøgsnotatet fremgår der, at der er tale om et tørt klitteræn med en endnu meget værdifuld vegetation, men som er stærkt invaderet af rynket rose og andre arter. Undernaturtypen er angivet til at være tør hede (4030). Arealandelen med forekomst af invasive arter er angivet til at være imellem 10 og 25 %. Som trussel er der blandt andet angivet invasion af rynket rose.

Der er dog fortsat en karakteristisk vegetation for naturtypen hede. Blandt andet er der registreret stjernearterne tidlig dværgbunke, rundbælg, vej-engelskgræs, hedelyng, sandstar, sandskæg, revling, fåresvingel, gul snorre, smalbladet høgeurt, blåmunke, almindelig ene, mark-frytle, håret høgeurt, almindelig pimpinelle, almindelig engelsød, krybende pil, bidende stenurt, musevikke og smalbladet timian. Derudover er der spredt forekomst med bægerlav og rensdyrlav.

Varde Kommune har vurderet, om der foreligger særlige omstændigheder, at brug af Roundup til bekæmpelse af rynket rose og mekanisk bekæmpelse kan betragtes som en naturforbedrende foranstaltning og derfor muliggøre en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Invasive arter er dyr og planter, der spredes til områder, som de ikke selv naturligt ville kunne sprede sig til, og som har en negativ effekt på den oprindelige biodiversitet. Miljøstyrelsen med forskere og relevante myndigheder har udarbejdet den såkaldte sortliste. Listen er dynamisk og kan ændres løbende. Sortlisten er en liste over arter (planter og dyr), der anses for væsentlige invasive arter i Danmark og dermed uønskede. Rynket rose er opført på denne liste.

Varde Kommune vurderer, at hvis naturtilstanden på heden skal sikres og forbedres, så skal der en aktiv plejeindsats til. Især bekæmpelsen af den invasive art rynket rose bør prioriteres højt.

Varde Kommune vurderer, at den tidligere mekaniske bekæmpelse i området ikke har været tilstrækkelig til at få reduceret forekomsten af rynket rose i Nymindegablejren. En kemisk bekæmpelse i en begrænset årrække kan derfor forbedre succesraten af det tidligere projekt. Herved vil den kraftige påvirkning af naturtyperne ikke have været forgæves.

Der vurderes, at rynket rose fortsat er en trussel mod naturtilstanden i området, herunder at de arter som er tilknyttet til biotoperne klit, mose og hede kan blive udkonkurreret på store dele af arealet. Med de stillede vilkår kan plejen udføres med mindst mulig påvirkning af den øvrige vegetation i området.

Det vurderes derfor, at der foreligger særlige omstændigheder, som kan begrunde, at der kan meddeles den fornødne dispensation, herunder en retlig lovliggørelse til den allerede udførte mekaniske bekæmpelse.

Der stilles vilkår om, at man skal sikre, at glyphosat ikke kan blive udvasket til overfladevand, hvor der er et større risiko for, at andre arter bliver negativt påvirket af bekæmpelsesmidlet. Der stilles ligeledes vilkår om kun at sprøjte bestande af rynket rose, som tidligere er blevet mekanisk bekæmpet. Herved begrænses en påvirkning af den øvrige vegetation.

Habitatbekendtgørelsen

Inden der kan træffes afgørelse i sagen, skal der iht. habitatbekendtgørelsens § 6 jf. § 7 og § 10 foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og om projektet kan forringe yngle eller rastesteder for bilag IV-arter.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen med habitatområde H62 og fuglebeskyttelsesområde F43. Udpegningsgrundlagene fremgår af Figur 2 og Figur 3. Natura 2000-området ligger på søterritoriet lige vest for heden.

Mod nordvest er der kortlagt habitatnaturtypen strandeng (1330), rigkær (7230) og en mosaik af klithede (2140) og klitlavning (2190). Alle habitatnaturtyper ligger udenfor Forsvarets matrikel, hvorfor der ikke planlægges bekæmpelse af rynket rose indenfor disse. En reduktion af forekomsten udenfor habitatområdet vil også reducere frøpresset indenfor denne.

Påvirkningen af den kemiske bekæmpelse er lokal, og der forventes ingen udvaskning til havmiljøet, eftersom stofferne immobiliseres ved kontakt med jorden.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Vandranke (1831)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Stavsild (1103)	Majsild (1102)
	Odder (1355)	

Figur 2

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43		
Fugle:	Skarv (T)	Rørdrum (Y)
	Skestork (Y)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Gravand (T)
	Knarand (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Krikand (T)	Hvinand (T)
	Havørn (T)	Stor skallesluger (T)
	Fiskeørn (T)	Blå kærhøg (T)
	Rørhøg (Y)	Vandrefalk (T)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (TY)	Hjejle (T)
	Pomeransfugl (T)	Almindelig ryle (TY)
	Brushane (Y)	Hvidklire (T)
	Stor kobbersnepe (Y)	Lille Kobbersnepe (T)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Figur 3

Alle arter på udpegningsgrundlaget for habitatområdet lever til havs eller i vandløb. Der afvises en påvirkning af disse biotoper, hvorfor arternes habitat heller ikke bliver påvirket.

En reduktion af rynket rose vil forbedre såvel yngle- som rastehabitaterne for de fuglearter, som er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet.

Kommunen vurderer, at dispensationen ikke medfører væsentlige forringelser/forstyrrelser for de arter og naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for, hvorfor der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

Varde Kommune skønner, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV.

Kommunen er bekendt med at der findes en bestand af markfirben og strandtude i området. I sommermånederne lever markfirben oftest i overgangen mellem bevoksninger af lysåbne klitarealer og barjordsflader. Efterhånden som området gror til med rynket rose forsvinder levestederne.

Bekæmpelsen af *Rosa rugosa* vurderes derfor på længere sigt til at forbedre forholdene for markfirben. Kommunen vurderer i øvrigt, at der er store områder med egnede yngle- og rastesteder for såvel markfirben som strandtude, hvorfor den økologiske integritet af deres habitater ikke bliver forringet. Udover markfirben og strandtude vurderes området ikke at rumme vigtige levesteder for bilag IV-arter.

Varde Kommune bemærker, at der er en generel individbeskyttelse mod forsætlig forstyrrelse af individer af bilag IV-arter jf. naturbeskyttelsesloven § 29a. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter. Der stilles derfor vilkår om, at man skal sikre, at der ikke er markfirben eller strandtudser på de arealer, som man skal til at sprøjte.

Hvis man opdager individerne, indstilles sprøjtningen, indtil de har søgt væk fra arealerne.

Kommuneplan 21

Kommunen vurderer i øvrigt, at projektet ikke er i strid med kommuneplanen.

Området indgår i Varde Kommunes udpegning som "værdifuld eksisterende natur" jf. Grønt Danmarkskort i Kommuneplan 2025-2037. Hvorfor der jf. retningslinje 20.6 ikke kan forventes tilladelse, godkendelse eller dispensation til byggeri, anlæg og andre projekter, der ikke er forenelige med naturbeskyttelsesinteresserne. Bekæmpelse af rynket rose på en beskyttet hede er naturforbedrende og dermed i tråd med naturbeskyttelsesinteresserne.

Jf. retningslinje 28.3 skal der sikres naturpleje og naturgenopretning på Forsvarets arealer under hensyn til Natura 2000-planlægningen og til de øvrige værdifulde natur- og kulturhistoriske værdier. Dispensationen er i tråd med det.

Dispensationens gyldighed

Hvis der ikke bliver klaget, må dispensationen udnyttes, når klagefristen er udløbet. **Se dog afsnittet "Andre tilladelser"**.

Hvis der bliver klaget over dispensationen, skal sagen afgøres endeligt af Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Dispensationen må i så fald ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Du får omgående besked, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag, eller hvis den ikke er udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Klagebestemmelser og klagefrist

Vedlagt klagevejledning på sidste side forklarer, hvad du skal gøre, hvis du ønsker at klage.

Baggrund for dispensationen

Dispensationen er givet på baggrund af din ansøgning af den . februar 2026.

Lovgrundlag

Lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 927 af 28.06.2024

Andre tilladelser

Denne dispensation fritager dig ikke fra at skulle indhente tilladelse til forhold, som reguleres af anden lovgivning.

Hvis det i forbindelse med projektet bliver nødvendigt at udlede grundvand til vandløb, skal der forinden indhentes tilladelse hertil efter miljøbeskyttelsesloven. En eventuel ansøgning herom skal sendes til Varde Kommune.

Du skal være opmærksom på, at du ikke uden kommunens godkendelse må lave ændringer i grøfter, rørledninger eller dræn, som kan medføre opstuvning af vand uden for din ejendom.

Som lodsejer er man inden gravning m.m. forpligtiget til at få kortlagt forekomsten af eventuelle jordledninger på arealet (el, gas, telefon, m.m.). Kortlægningen kan ske ved henvendelse til de relevante selskaber. Hvis man foretager jordarbejder uden denne kortlægning – og der sker skade på en jordledning – kan man blive mødt med et erstatningskrav fra selskabet, der ejer jordledningen.

Efter museumslovens § 25 kan den, der udfører et jordarbejde, forud for igangsætning af arbejdet, anmode det lokale kulturhistoriske museum om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder. Efter lovens § 27 skal jordarbejde standses, hvis der under arbejdet findes spor af fortidsminder, og fortidsmindet skal straks anmeldes til det lokale kulturhistoriske museum.

Databeskyttelse

Varde Kommune skal orientere dig om, at vi har modtaget oplysninger om dig, ligesom vi skal give dig en række oplysninger. Se venligst vedlagte.

Hvis du har spørgsmål eller bemærkninger, er du velkommen til at ringe til mig.

Der er sendt kopi af dette brev til:

Danmarks Naturfredningsforening Varde Afdeling v/Merete V. Hansen (dnvarde-sager@dn.dk).

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (mail@sgav.dk).

Kystdirektoratet (kdi@kyst.dk).

Naturstyrelsen Blåvandshuk, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl (blh@nst.dk).

Dansk Ornitologisk Forening, Varde (varde@dof.dk).

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. (natur@dof.dk).

Dansk Botanisk Forening (dbf.oestjylland@gmail.com).

ARKVEST – Arkæologi Vestjylland, Lundvej 4, 6800 Varde (post@arkvest.dk).

Landboretligt Udvalg, att. Laila Kubel Madsen, Nordre Boulevard 95, 6800 Varde (lkm@lrs.dk).

Sagro, att.: Stine Bundgaard Pedersen (sbp@sagro.dk).

Friluftsrådet (varde@friluftsradet.dk) (lokalraad@friluftsradet.dk).

Bilag:

Klagebestemmelser

Databeskyttelse

Ansøgning

Med venlig hilsen

Olivier Vryens

Biolog

E oliv@varde.dk

Klagebestemmelser og klagefrist

Dispensationen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er annonceret på Varde Kommunes hjemmeside. Afgørelsen er annonceret den 5. marts 2026, hvorfor klagefristen udløber den 2. april 2026.

Du klager via Klageportalen, som ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk - typisk med MIT-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Varde Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Varde Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Spørgsmål vedrørende gebyr rettes til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som du finder via Nævnenes Hus - www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet på e-mail mfkn@naevneneshus.dk eller til Varde Kommune, Naturcenteret, enten til adressen Bytoften 2, 6800 Varde eller på e-mail til vardekommune@varde.dk. Hvis du sender din anmodning til Varde Kommune, videresendes anmodningen herefter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har således opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller – i forbindelse med klage – af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Databeskyttelse

Varde Kommune indsamler og behandler oplysninger om dig i forbindelse med behandlingen af din henvendelse eller sag. Varde Kommune har ansvaret for, at dine personoplysninger behandles forsvarligt. Du kan kontakte os på mail vardekommune@varde.dk, telefonnummer 79946800, eller adressen Bytoften 2, 6800 Varde.

Du har ret til at få indsigt i, hvilke oplysninger Varde Kommune behandler om dig, og hvordan de behandles. Du har også ret til at få rettet forkerte oplysninger og at få slettet oplysninger, hvis de ikke længere skal bruges. Endelig har du i nogle tilfælde ret til, at behandlingen af dine oplysninger begrænses.

Vores databeskyttelsesrådgiver kan kontaktes på mail vkdp@varde.dk angående spørgsmål om behandling af oplysninger og om rettigheder i henhold til databeskyttelsesforordningen.

Du kan klage til Datatilsynet over Varde Kommunes behandling af dine personoplysninger på mail dt@datatilsynet.dk eller adressen Borgergade 28, 5., 1300 København K.

**[Læs mere om vores behandling af dine persondata på
www.vardekommune.dk](http://www.vardekommune.dk)**